

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	: Lefier
Activiteit	: Verbeteren energielabel woningen naar energielabel A
Locatie	: Diverse woningen in Emmen, Erica en Nieuw-Weerdinge (zie Tabel 1 in bijlage 1)

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 31 december 2023.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Lefier voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 waar het gaat om het beschadigen, vernielen of wegnemen van voortplantings- of rustplaatsen van huismussen en gierzwaluwen en artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk verstoren van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen.

De aanvraag voor artikel 3.1 lid 4 van de Wnb voor de huismus wordt afgewezen omdat er geen sprake is van verstoring die een wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van de huismus (artikel 3.1 lid 5 van de Wnb).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder, haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in Activiteitenplan (ATKB/Buro Bakker, 30 maart 2021) en toegestuurde aanvullende informatie (op 22 september 2021 en 29 september 2021), zoals bijgevoegd bij de aanvraag en zover in deze ontheffing niet anders is aangegeven.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologisch deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de te renoveren woningen aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.6 Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de nest- en/of verblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ecologische deskundige. Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden. Hierbij moet worden voorkomen dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings- of winterseizoen plaatsvinden. De planning moet uitsluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken van een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een soort onnodig verloren gaat.

Huismus

- 2.3 De ontheffinghouder dient de werkzaamheden aan de rijtjeswoningen in Emmen, Erica en Nieuw-Weerdinge buiten de kwetsbare perioden van de huismus (broedseizoen en perioden van vorst) uit te voeren. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De werkzaamheden dienen voor de start van het daaropvolgende broedseizoen van de huismus te zijn afgerond.
- 2.4 De werkzaamheden aan de rijtjeswoningen worden zowel in Emmen als in Erica en Nieuw-Weerdinge blok voor blok uitgevoerd zodat er op elke locatie voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn voor de aanwezige huismussen.
- 2.5 Na afloop van de werkzaamheden dienen de daken van alle gerenoveerde rijtjeswoningen toegankelijk en geschikt te zijn als nestlocatie voor de huismus door ruimte onder de (minimaal) eerste drie rijen dakpannen te realiseren.
- 2.6 De ontheffinghouder dient fysieke aantasting van de nestkasten of verstoring van de (broedende) huismussen in de flat aan de Oude Meerdijk in Emmen tijdens de werkzaamheden te voorkomen.
- 2.7 De werkzaamheden mogen niet leiden tot het verwijderen van groen binnen het plangebied dat deel uitmaakt van het leefgebied van de huismus.

Gierzwaluw

- 2.7 De ontheffinghouder dient de werkzaamheden aan de rijtjeswoningen in Erica en Nieuw-Weerdinge buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw (half april tot half augustus) uit te voeren. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw. De werkzaamheden dienen voor de start van het daaropvolgende broedseizoen van de gierzwaluw te zijn afgerond.
- 2.8 Na afloop van de werkzaamheden dienen de oorspronkelijke verblijfplaatsen weer toegankelijk te zijn voor de gierzwaluw. Indien dit niet mogelijk is dienen duurzame, permanente alternatieve nestlocaties in het plangebied te worden gerealiseerd, zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestlocaties. Voor de rijtjeswoningen in Erica betreft dit minimaal 20 alternatieve nestlocaties voor de gierzwaluw en voor de rijtjeswoningen in Nieuw-Weerdinge betreft dit minimaal 10 alternatieve nestlocaties voor de gierzwaluw. Deze alternatieve nestlocaties betreffen inpandige voorzieningen, bijvoorbeeld ruimtes achter de gevelpannen of openingen in het dakoverstek.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 2.10 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de woningen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden.
- 2.11 De ontheffinghouder dient voorafgaand aan de werkzaamheden tijdelijke en geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in of in de directe omgeving van het plangebied te realiseren. Zie tabel 3 in de Bijlage voor de minimale aantallen en specificaties per locatie. Deze verblijven dienen tenminste één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.12 Na afloop van de werkzaamheden dienen er duurzame en functionele permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in de spouw van de flat en rijtjeswoningen gerealiseerd te zijn. Zie tabel 3 in de Bijlage voor de minimale aantallen per locatie. Deze voorzieningen dienen zo te zijn ingericht dat direct contact met de nieuwe spouwuurisolatie wordt voorkomen. De openingen naar de verblijfplaatsen in de spouw dienen minimaal 25 mm breed te zijn, zo hoog mogelijk doch op minimaal 3 meter hoogte met een vrije aan- en afvliegroute gerealiseerd te worden, vrij van verstoring, en dienen bij voorkeur (deels) zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke invliegopening te worden gerealiseerd. De wijze waarop de permanente vaste verblijfplaatsen worden gerealiseerd dienen voorafgaand aan de werkzaamheden te worden afgestemd met het bevoegd gezag.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis, voorafgaand aan de werkzaamheden
  - tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- ATKB/Buro Bakker (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Emmen (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 31 maart 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming (Wnb) van ATKB/Buro Bakker namens Lefier (hierna ontheffinghouder). Op 22 september 2021 en 29 september 2021 heeft de ontheffinghouder ons, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, aanvullende informatie toegestuurd. Het project betreft het verbeteren van het energielabel (naar energielabel A) van diverse woningen in Emmen, Erica en Nieuw-Weerdinge (zie tabel 1) middels isolatiewerkzaamheden. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en 4 en artikel 3.5, lid 2 en lid 4, van de Wnb voor de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Tabel 1: Overzicht van de woningen waarvan het energielabel wordt verbeterd.

Cluster	Straat	Huisnummers	Plaats	Aantal	Type bebouwing
A-FT01232	Oude Meerdijk	1-149	Emmen	75	Flat
A-FT01165	Nijkampenweg	35-65, 40-20, 34-56	Emmen	35	Rijteswoningen
B-FT00373	Kolkje	1-16	Erica	16	Rijteswoningen
B-FT00373	Omhaal	1-48	Erica	40	Rijteswoningen
B-FT01236	B. Nieuwenhuisweg	1, 3, 9, 11-17	Nieuw-Weerdinge	7	Rijteswoningen
B-FT01236	P. Beugelstraat	15-19	Nieuw-Weerdinge	3	Rijteswoningen

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus en gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest moeten worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en gierzwaluw zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Naast artikel 3.1, lid 2, van de Wnb is er voor de huismus ook ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, lid 4, van de Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk

verstoren van de huismus. Uit de aanvraag blijkt dat er tijdens de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven voor de huismus waarmee eventuele verstoring geen wezenlijke invloed zal hebben op de staat van instandhouding van de soort. Er kan hier gebruik gemaakt worden van de vrijstelling die artikel 3.1, lid 5, van de Wnb biedt.

2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, en bijlage II van het verdrag van Bern voor zover het de ruige dwergvleermuis betreft, en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Daarom is ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb noodzakelijk.

2.3 Beoordelingsgronden ontheffing verlening

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3, lid 4 en artikel 3.8, lid 5 van de Wnb.

3. Overwegingen

De ontheffinghouder is voornemens om van diverse woningen in Emmen, Erica en Nieuw-Weerdinge het energielabel te verbeteren tot energielabel A middels isolatiewerkzaamheden. Het betreft de Vissershoekflat aan de Oude Meerdijk (1-149) in Emmen, 35 rijtjeswoningen aan de Nijkampweg (35-65, 4-20, 34-56) in Emmen, zestien rijtjeswoningen het Kolkje (1-16) in Erica, 40 rijtjeswoningen aan de Omhaal (1-48) in Erica, zeven rijtjeswoningen aan de B. Nieuwenhuisweg (1, 3, 9, 11-17) in Nieuw-Weerdinge en drie rijtjeswoningen aan de P. Beugelstraat (15-19) in Nieuw-Weerdinge. De Vissershoekflat betreft een flat met twee tot zes woonlagen. De overige rijtjeswoningen bestaan uit twee woonlagen en een zolderverdieping met een hellend dak bedekt met dakpannen.

Naar aanleiding van dit voornemen is door adviesbureau Buro Bakker op 7 januari 2020 een QuickScan uitgevoerd waaruit naar voren kwam dat aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen noodzakelijk was. Deze onderzoeken zijn in 2020 uitgevoerd. De resultaten van het nader onderzoek zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Overzicht van de resultaten van het nader onderzoek per locatie.

Locatie	Soort	Functie	Aantal (#)
Oude Meerdijk Emmen	Huismus	Nestlocatie	9 paar
	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	4
Nijkampenweg Emmen	Huismus	Nestlocatie	1 paar
	Gewone dwergvleermuis*	Zomerverblijfplaats	4
		Paarverblijfplaats	5
Erica	Huismus	Nestlocatie	10 paar
	Gierzwaluw	Nestlocatie	4 paar
	Gewone dwergvleermuis**	Zomerverblijfplaats	4
		Paarverblijfplaats	2
	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1
Nieuw-Weerdinge	Huismus	Nestlocatie	5 paar
	Gierzwaluw	Nestlocatie	2 paar
	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	2

* Er is sprake van verblijfplaatsen met gecombineerde functies. In totaal zijn er zes verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Zie ook het Activiteitenplan (ATKB/Buro Bakker 30 maart 2021).

** Er is sprake van verblijfplaatsen met gecombineerde functies. In totaal zijn er vijf verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Zie ook het Activiteitenplan (ATKB/Buro Bakker 30 maart 2021).

Begin februari 2021 zijn tijdelijke voorzieningen voor de aanwezig soorten in (de directe omgeving van) het plangebied aangeboden. Na afloop van de werkzaamheden zijn er tevens permanente voorzieningen beschikbaar. In tabel 3 is een overzicht van de voorzieningen per locatie weergegeven.

Tabel 3. Overzicht van het aantal aangeboden tijdelijke en permanente voorzieningen per locatie en soort.

Locatie	Soort	Tijdelijke voorzieningen		Permanente voorzieningen	
		#	Type (of vergelijkbaar type)	#	Type
Oude Meerdijk Emmen	Huismus	-	-	-	-
	Gewone dwergvleermuis	8	ANS-1	≥ 16	Verblijfplaatsen in de spouwmuur
		8	ANS-2		
Nijkampenweg Emmen	Huismus	-	-	Alle daken toegankelijk	
	Gewone dwergvleermuis	21	ANS-1	≥ 24	Verblijfplaatsen in de spouwmuur
Erica	Huismus	40*	GZP1	Alle daken toegankelijk	
	Gierzwaluw	40*	GZP1	Oorspronkelijke nestlocaties weer toegankelijk óf realisatie ≥ 20 alternatieve inpandige nestlocaties (bijvoorbeeld ruimtes achter de gevelpannen of openingen in het dakoverstek)	
	Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis	12	ANS-1	≥ 24	Verblijfplaatsen in de spouwmuur
		12	ANS-2		
	Nieuw-Weerdinge	Huismus	-	-	Alle daken toegankelijk
Gierzwaluw		-	-	Oorspronkelijke nestlocaties weer toegankelijk óf realisatie ≥ 10 alternatieve inpandige nestlocaties (bijvoorbeeld ruimtes achter de gevelpannen of openingen in het dakoverstek)	
Gewone dwergvleermuis		12	ANS-2	≥ 8	Verblijfplaatsen in de spouwmuur

* Er zijn in februari 2021 reeds 40 kasten (type GZP1) geplaatst waarvan zowel de huismus als de gierzwaluw gebruik van kan maken.

3.1 Alternatievenafweging

De werkzaamheden zijn gebonden aan deze woningen en dus aan deze locatie. Het doel van de werkzaamheden is het verbeteren van het energielabel van de woningen naar energielabel A. Alternatieve opties zijn het niet uitvoeren van de werkzaamheden of sloop en herbouw. Gezien de (inter)nationale energieafspraken om het energieverbruik van huurwoningen omlaag te brengen, is dit geen reële optie. Het negatieve effect van sloop en herbouw op de aanwezige beschermde soorten is naar verwachting vele malen groter dan de voorgestelde werkzaamheden en daarnaast liggen de kosten ook vele malen hoger. Voor wat betreft de dakisolatiewerkzaamheden wordt het voor de beschermde soorten meest gunstigste alternatief gekozen indien hiermee het doel ook kan worden behaald.

Door voldoende alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden voor huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en waar mogelijk gefaseerd en buiten de kwetsbare periode

te werken wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden effecten zoveel als mogelijk beperkt. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wnb voor wat betreft de huismus en gierzwaluw. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb voor wat betreft de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

De werkzaamheden bestaan uit renovatie van de woningen totdat energielabel A is behaald. Om dit te bereiken worden de daken en de gevels geïsoleerd. Aedes, de landelijke branchevereniging van woningcorporaties (waaronder Lefier), is samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken een van de ondertekenaars van het Energieconvenant. In dit convenant staan afspraken over het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen met 20% in 2020 en het verlagen van het energielabel naar B. Op basis van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Energieconvenant dienen alle woningen ten minste een gemiddelde Energie Index van 1,25 (gemiddeld energielabel B) te hebben. Voorliggend planvoornemen draagt bij aan deze afspraken en doelstellingen. Tevens leidt het verminderen van de energiebehoefte van woningen tot beter geïsoleerde woningen wat resulteert in een gezonder leefklimaat voor de bewoners.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Huisumus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig waar het gaat om populatie en verspreiding. Het leefgebied en toekomstperspectief van de huismus is wel gunstig (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 600.000-1.000.000. De laatste jaren vertoont de populatie in Drenthe een kleine toename (www.sovon.nl).

Uit het Activiteitenplan (ATKB/Buro Bakker, 30 maart 2021) blijkt dat naast de nestwaarnemingen van de huismus in het plangebied tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen ook meerdere nestlocaties van de huismus in de directe omgeving van de te renoveren clusters zijn waargenomen. Het is aannemelijk dat de aangetroffen nestlocaties in de te renoveren flat en rijtjeswoningen onderdeel zijn van een netwerk van nestlocaties van een grotere lokale populatie huismussen. De huismussen in de te renoveren clusters kunnen hierdoor naar verwachting tijdelijk uitwijken naar andere woningen.

Na afloop van de werkzaamheden zijn alle daken van de rijtjeswoningen geschikt en toegankelijk voor de huismus. De nestlocaties in de flat blijven tijdens en na afloop van de werkzaamheden beschikbaar voor de huismus. Overige elementen zoals schuil- en foerageerplekken worden door de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast. Tevens worden de werkzaamheden (grotendeels) buiten de kwetsbare perioden van de huismus en gefaseerd (blok voor blok) uitgevoerd.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de huismus niet verwacht.

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is beoordeeld als gunstig voor de aspecten verspreiding, leefgebied en toekomstperspectief. Het aspect 'populatie' is onbekend (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 40.000 – 60.000. In Drenthe komt de gierzwaluw in kleine aantallen verspreid over de provincie voor. De trend van de populatie gierzwaluwen in Drenthe is eveneens onbekend (www.sovon.nl).

De werkzaamheden worden uitgevoerd wanneer de soort in Afrika overwintert en zijn afgerond voordat de kwetsbare periode van de soort in Nederland begint. Na afloop van de werkzaamheden zijn de oorspronkelijke verblijfplaatsen weer beschikbaar of worden voldoende duurzame, permanente alternatieve inpandige nestlocaties in het plangebied gerealiseerd, zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestlocaties.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de gierzwaluw niet verwacht.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuizensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is. De ruige dwergvleermuis is in Nederland een algemeen voorkomende soort. De aantallen in de trektijd, in het najaar, worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied en leefgebied van de ruige dwergvleermuis gunstig is, maar de staat van instandhouding matig ongunstig is. De trend van de staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis is stabiel (Adams et al., 2019).

In de directe omgeving van het plangebied zijn tijdig geschikte vleermuiskasten voor de soorten geplaatst. Tevens blijkt dat er in de omgeving vergelijkbare woningen aanwezig zijn waar beide soorten naar uit kunnen wijken: Tijdens het nader onderzoek zijn diverse verblijfplaatsen buiten de te renoveren clusters vastgesteld. Na afloop van de werkzaamheden zijn er voldoende verblijfplaatsen beschikbaar voor beide soorten in de vorm van verblijfplaatsen in de spouwmuur. Hierdoor zijn er zowel tijdens de werkzaamheden als in de permanente situatie voldoende verblijfplaatsen beschikbaar voor de soort. Daarnaast worden de huidige verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt buiten de kwetsbare periode.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis niet verwacht.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of

specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Over het algemeen wordt voor het broedseizoen van vogels een periode aangehouden van 15 maart t/m 15 juli. Echter, dit kan in de praktijk per vogelsoort en per individu verschillen. Een deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.